

3 CNOSTI SVÄTÝCH KOŠICKÝCH MUČENÍKOV (piata katechéza)¹

KROKY K DOBRÉMU ŽIVOTU

Veková kategória: birmovanci (14 a viac rokov)

Pomôcky: text Sv. písma, pracovný list,

Vvedenie do témy: Vymenujte svoje tri dobré vlastnosti. Všetky dobré vlastnosti majú spoločného menovateľa – cnosť.² Cnosť je pozitívna mravná vlastnosť, ktorá buduje náš charakter. Z kresťanského hľadiska je to trvalá dispozícia konať dobro. Cnosti nás uschopňujú stať sa lepšími. Budujeme život v cnosti? Je pre nás cnostný život dôležitý? Keď by som sa vás teraz opýtala, kto by chcel byť šťastný, myslím si, že všetci. Všetci túžime po šťastnom a pokojnom živote. Prečo ho nežijeme? Čo nás robí nespokojnými, nešťastnými? Cieľom nášho života je stávať sa lepším, pripodobňovať sa Bohu. Bez cností je náš život temný. Ak by sme boli všetci nespravodliví, neúctiví, ak by sme všetci túžili po bohatstve, nevšimli si iných, svet by bol ešte horší, ako je. Môžete namietat', že to svet je taký. Svet? Svet má schopnosť tvoriť dobu, alebo ľudia žijúci v danej dobe dávajú punc príslušnej epoche? Máte silu byť iní? Máte odvahu odmietat' zlo? Dokázali by ste sa zriecť mobilu, sociálnych sietí, youtuberov....? Uvažujte, či tieto „veci“ vám pomáhajú byť lepšími. Ak nie, načo by ste mali zamerať svoj život, aby ste vytvorili lepšiu dobu?

Počúvanie spojené s aktivitou: Svätí košickí mučeníci, ktorých sme si predstavili na predchádzajúcich stretnutiach mali mnohé dobré charakterové vlastnosti. Vedeli by ste ich vymenovať? O sv. Štefanovi Pongrácovi sme sa dozvedeli, že bol húževnatý a bystrý. Sv. Melichar Grodecký bol vynaliezavý, láskavý, vtipný a taktný. Sv. Marek Križin vynikal zodpovednosťou a horlivosťou. (Uvedené cnosti nájdeme v životopisoch, ktoré boli súčasťou katechéz.) Okrem cností, v ktorých vynikali, ich spojili ďalšie 3 cnosti v nasledovaní Ježiša Krista. Sú to:

1. zachovanie viery,
2. zachovanie vernosti katolíckej Cirkvi a
3. láska k všetkým ľuďom (aj k nepriateľom).

Cnosť viery, cnosť lásky a cnosť vernosti. Cnosťou viery veríme v Boha a všetko, čo nám povedal a zjavil. Vierou sa slobodne oddávame Bohu. Usilujeme sa poznať a plniť Božiu vôľu. Cnosťou lásky milujeme Boha nadovšetko, pre neho samého a svojich blížnych ako seba samých. Bez lásky by sme boli ničím, ako píše apoštol Pavol. Láska oživuje a podnecuje praktizovanie všetkých cností. Dôkazom lásky je vernosť. Tá nás uschopňuje zachovávať

¹ Autorka katechézy: Hovancová, Zuzana, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

² Cnosť a čnosť sú rovnaké slová, obidva sa používajú v slovenskom jazyku ako rovnocenné.

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI Prípravný rok

vernosť Bohu, jeho prikázaniam. Pomáha nám žiť život v súlade s Božou vôľou. Cnosť vernosti úzko súvisí s cnosťou viery. Viera a vernosť tvoria dokonalý súlad. Pomáhajú nám žiť a tvoriť spoločenstvo s Bohom.

Teraz sa budeme venovať udalostiam, bezprostredne súvisiacimi s umučeníím sv. košických mučeníkov. Sledujte pozorne text, aby ste v ňom mohli objaviť stopy troch vyššie spomenutých cností.

Kňazi zostali uzavretí v Kráľovskom dome. Pátra Pongráca najviac ťažila skutočnosť, že veriaci v meste ostali bez dušpastierskej starostlivosti. Požiadal strážcov – hajdúchov, aby odovzdali odkaz Rákoczimu, v ktorom hovorí, že nevedia, prečo ich uväznili. Ak majú niečo proti nim, sú ochotní ísť pred súd, kde sa veci vysvetlia. Nie sú si však vedomí žiadnej viny alebo protizákonného počínania, a preto prosia, aby mohli vykonávať kňazské povinnosti. Ako odpoveď im prišiel odkaz, aby len mali strpenie, lebo onedlho sa dozvedia, čo ich čaká. Kňazi trávili dlhé hodiny v modlitbách. Okrem toho sa navzájom posilňovali v odovzdanosti do Božej vôle. Uzavreli ich v miestnosti, v ktorej trpeli zimou, hlad a smäd. Darmo prosili o chlieb a vodu. Medzitým sa objavil Rákocziho zmocnenec. Ponúkal väzňom možnosť záchrany, ak sa zrieknu „pápežskej viery“ (katolíckej). Kňazi neodpovedali. Vtedy sa obrátili na kanonika Križina. Sľubovali mu, že ak sa stane kalvínom, dostane do vlastníctva opátstvo v Krásnej nad Hornádom, ktoré dovtedy spravoval. Páter Pongrác, cítiac osobitnú zodpovednosť povedal zmocnencovi: „Tak sa zdá, že veličenstvo Rákoczi sa spriahol so zlým duchom, ak chce odviesť ľudí od Krista a pravej viery. Nech si len podrží neprávom privlastnené majetky opátstva, ale nech neublíži našej viere. Nás nikto a ničím neodradí od Kristovej pravdy, aj keby sme museli podstúpiť smrť.“ Kanonik sa obrátil k Pongrácovi a upokojoval ho: „Nechajte, otče, zmocnenec prišiel ku mne, sám mu odpoviem.“ Potom povedal zmocnencovi: „Oznámte jeho veličenstvu, že opátstvo v Krásnej nad Hornádom si nemôže protiprávne podržať, lebo je majetkom ostrihomskej kapituly a nie jeho. Preto ho nemôže ani nikomu podarovať. Svojej viery, pravej viery, sa tak pridrižiam, že som ochotný kedykoľvek aj život za ňu položiť!“ Zmocnenec sa tak nazlostil, že pri odchode vybuchol: „Veď uvidíme, ako si budete zachraňovať životy!“ Z týchto slov bolo jasné, že ich nečaká nič dobré. Keď zmocnenec hlásil Rákoczimu, ako pochodil v Kráľovskom dome, ten sa rozzúrnil. Poslal skupinu hajdúchov, aby orabovali pápežencov. Tí surovo obrali kňazov o to málo, čo mali pri sebe. Potom si pýtali kľúče od kaplnky. Viseli na kline. Jeden z hajdúchov sa pobral do kaplnky. Páter Pongrác mu zastal cestu a žiadal ho, aby neznesväcoval posvätné miesto a predmety zasvätené Božej službe. Vojaci odsotili kňaza a kaplnku vyrabovali. Potom od nich žiadali výkupné. Kanonik Križin bol ochotný zaplatiť, ak ich všetkých prepustia, lebo pri sebe

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI Prípravný rok

nemá nič. Vtedy nazlostení hajdúsi kričali: „Tak sa teda pripravte na smrť!“ „Ale prečo?“ pýtali sa kňazi. „Lebo ste pápeženci!“ znela odpoveď. Vtedy kňazi spoločne zvolali: „Pre takúto príčinu sme hotoví umrieť!“

Otázky na diskusiu: V texte sme si mohli všimnúť, že kňazi boli ochotní pre svoju vieru položiť život. Záležalo im aj na ľuďoch, ktorí ostatnú bez duchovného vedenia. Boli odhodlaní za svoje presvedčenie položiť život. Dokázali by sme my položiť život za vieru? Nemusí to byť hneď vzdanie sa života, ale môžeme hájiť kresťanské hodnoty. Stretávame sa v súčasnosti s prenasledovaním Cirkvi? Je prenasledované kresťanstvo v Európe? Je to najmä devalvácia kresťanských hodnôt. Dnes nám Európsky parlament chce nanútiť myšlienku, že ľudský život nemá hodnotu od počatia a ani v starobe, či ťažkej chorobe. Devaluje sa hodnota rodiny, manželstva. Preferuje sa nezriadený život. Hodnoty, ktoré majú v živote zmysel sú nahrádzané chvíľkovými radosťami, ktoré v konečnom dôsledku robia ľudí nešťastnými. Ako môžeme dnes preukázať svoju vernosť Bohu? Cnostným životom môžeme vytvoriť lepší svet. Chceme to?

Práca s textom Sv. písma:

Mt 19, 16 - 22

¹⁶Tu k nemu ktosi prišiel a povedal: „Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?“
¹⁷Ježiš mu odpovedal: „Čo sa ma pýtaš na dobro? Jeden je Dobrý! Ak však chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania.“¹⁸ „A ktoré?“ opýtal sa ho. Ježiš mu povedal: „Tieto: Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť!¹⁹ Cti otca a matku! a Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“²⁰ Mládenec mu povedal: „Toto všetko som zachovával. Čo mi ešte chýba?“²¹ Ježiš mu odpovedal: „Ak chceš byť dokonalý, chod', predaj svoj majetok, daj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“
²²Keď mládenec počul toto slovo, odišiel zarmútený, lebo mal mnoho majetku.

Analýza textu spojená s otázkami na uvažovanie:

Bohatý mladík z príbehu prichádza k Ježišovi, pretože chce dosiahnuť večný život. Myslí si, že ho získa skutkami. Avšak Ježiš ho núti uvažovať nad hlbším konceptom dobra. V prvom rade ukazuje, že iba Boh je dobrý a všetky ďalšie formy dobra vychádzajú z tohto faktu. Zachovávaním prikázaní nezískavame zásluhy, majú nás viesť k prejavom skutočnej viery, tzn. plneniu Božej vôle. Mladíkovi v ceste k svätosti bráni majetok a bohatstvo získať večný život. Čo nám bráni dosiahnuť večný život? Hľadáme Božiu vôľu pre nás život? Sme ochotní ju plniť a byť verní Božiemu plánu? Je pre nás dôležitá skutočnosť, že sme katolíci? Dokázali by sme brániť kresťanské hodnoty? Či sa radšej vzdáme katolíckej viery? Svätí košickí mučeníci boli ochotní obetovať svoj život pre vieru. A čo my?

KROKY K SVÄTOSTI³

1. Svätí košickí mučeníci vynikali rôznymi cnosťami. Uvažujte, ktoré cnosti Vás charakterizujú. Môžete si pomôcť zoznamom nižšie uvedených cností. Vytvorte z nich rebríček cností, charakteristický pre vás. Alebo si môžete vytvoriť vlastný rebríček cností.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

čínorodosť, dobroprajnosť, trpezlivosť, pokora, štedrosť, cudnosť, striedmosť,

2. Práca s biblickým textom. Prečítajte si pozorne text a uvažujte, v čom sa podobáte bohatému mladíkovi. Pod text napíšte, čo Vám bráni viesť cnostný život. Stačí byť ako mladík, zachovávať prikázania a neusilovať sa byť ešte lepším? Čo môžete vo vašom duchovnom živote vylepšovať?

Mt 19, 16 - 22

¹⁶Tu k nemu ktosi prišiel a povedal: „Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?“ ¹⁷Ježiš mu odpovedal: „Čo sa ma pýtaš na dobro? Jeden je Dobrý! Ak však chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania.“ ¹⁸„A ktoré?“ opýtal sa ho. Ježiš mu povedal: „Tieto: Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť! ¹⁹Cti otca a matku! a Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“ ²⁰Mládenec mu povedal: „Toto všetko som zachovával. Čo mi ešte chýba?“ ²¹Ježiš mu odpovedal: „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj svoj majetok, daj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“ ²²Keď mládenec počul toto slovo, odišiel zarmútený, lebo mal mnoho majetku.

³ Autorka pracovného listu: Hovancová, Zuzana, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza